

Sylabus předmětů

ODSOU, ODSOX, ODSOF

Obecné dějiny 20. století

LS

2018-2019

Vyučující: PhDr. Michal Ulvr, PhD.; michal.ulvr@tul.cz; ulvrin@seznam.cz.

Požadavky na studenta

Aktivní účast na semináři (cvičení); splnění zadaných úkolů; prostudovaná doporučená literatura; vzorná docházka, ústní zkouška otestuje komplexní znalost témat

V rámci předmětu se student seznámí s nejdůležitějšími událostmi světových dějin dvacátého století. Kromě mezinárodněpolitických událostí je věnován též důležitým sociokulturním změnám. Cyklus přednášek seznamuje studenty s novými poznatky vědeckého výzkumu, analyzuje historiografické proudy, které nejvíce poznamenaly zkoumání 20. století. Tematické vymezení:

- 1) Pařížská mírová konference, Washingtonská námořní konference
- 2) Zlatá dvacátá léta v USA; vůdčí osobnosti, politické strany; „Rudý děs“; hospodářský vzestup, prohibice, společnost a kultura, boj proti organizovanému zločinu.
- 3) Vítězství bolševické revoluce v Rusku a vývoj Ruska/Sovětského svazu do začátku druhé světové války. Dálný východ. Japonsko ve 20. a 30. letech; vzestup zámořských velmocí; Čína – konec císařství, Sunjatsen, sjednocovací proces ve 20. a 30. letech,
- 4) Světová hospodářská krize; příčiny, průběh a důsledky s důrazem na vývoj ve Spojených státech amerických; Franklin Delano Roosevelt; New Deal; hospodářská krize v Evropě, Latinská Amerika mezi válkami.
- 5) Německo mezi válkami, reparační, vedoucí politické strany, pivní puč, nacionální socialismus.
- 6) Itálie mezi válkami, nástup fašismu, charakterizace italského fašismu, působení Itálie na mezinárodní scéně; občanská válka ve Španělsku; od diktatury k druhé republice; vůdčí politické strany v předválečném Španělsku; důvody vzniku společenského neklidu; Francisco Franco, podoba Francovy diktatury až do jeho smrti. Problematika židovského přistěhovalectví do Palestiny; vznik židovsko-palestinského sváru; mandátní správa; vyhlášení státu Izrael.
- 7) Druhá světová válka – stručný průběh a důsledky s důrazem na mezinárodní vztahy a první zárodky studené války; zrychlení technologického vývoje. Život na frontě, každodennost. „Welfare state“ – utopie nebo realita, pokusy o realizaci sociálního státu ve Velké Británii a Spojených státech. Civilní život ve Spojených státech a Velké Británii na pozadí válečných událostí; válečná propaganda; průmyslová výroba; Britské ostrovy „americký skladištěm“; společenský život; „London Blitz“; nálety V-1 a V-2. Druhá světová válka ve vzpomínkách účastníků. Druhá světová válka ve filmu.
- 8) Počátek studené války, příčiny, historiografie, chronologie, eskalace; německé dilema; Trumanova doktrína; Marshallův plán; situace v Německu; Iránská krize, vítězství komunistů v Číně.
- 9) Sovětský svaz po druhé světové válce; vývoj sovětského bloku a jednotlivých komunistických zemích, krize 1953, 1956, 1968
- 10) Spojené státy na počátku studené války; společnost blahobytu, atmosféra strachu, jaderné zbrojení, americká společnost v padesátých letech, antikomunismus – mccarthismus, „Red Scare“, léta blahobytu, změny ve společnosti, sociálně výchovné filmy, „bunkrománie“.
- 11) Vznik státu Izrael, stát Izrael v druhé polovině 20. století, Suezská krize, krize komunistických režimů v 50. letech.
- 12) Šedesátá léta ve Spojených státech, raketová krize, hnutí za práva žen, environmentalismus, kennedyovská morálka, Johnsonova Great Society a konflikt v Indočíně.
- 13) Studená válka v Jižní a Střední Americe, krize na Malvinách. Válka v Afghánistánu, první válka v Perském zálivu.
- 14) Náboženský fundamentalismus, islámský fundamentalismus, „Válka proti teroru“, druhý konflikt v Perském zálivu

Povinná literatura:

HOBSBAWM, E., Věk extrémů. Krátké 20. století, 1914-1991, Praha 1998.
NÁLEVKA, V., Světová politika ve 20. století I a II, Praha 2000.
KOVÁŘ, M., HORČIČKA, V., Dějiny evropské integrace I, Praha 2005.
NÁLEVKA, V., Čas soumraku. Dekolonizace třetího světa, Praha 2004.
NÁLEVKA, V., Studená válka, Praha 2003.

Doporučená literatura (výběr):

DURMAN, K., Popely ještě žhavé. I. Válka a nukleární mír (1938-1964), II. Konce dobrodružství (1964-1991), Praha 2004, 2009.
DURMAN, K., Útěk od praporů. Kreml a krize impéria 1964-1991, Praha 1998.
HUNTINGTON, S. P., Sřet civilizací. Boj kultur a proměna světového řádu, Praha 2001.
LITERA, B. - TEJCHMAN, M. - VYKOUKAL, J., Východ. Vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku 1944-1989, Praha 2000.